DERS KUTUSU
DERSKUTUSU.COM

ÇALIŞMA KÂĞIDI
11. Sınıf · Türk Dili ve Edebiyatı · 3. Hafta

Ad Soyad: _____
Sınıf / No: _____
Tarih: _____

Karagöz Oyunu, Mektup ve Dilekçe Metinlerinden Hareketle Okuma Sürecini Değerlendirme

TDE2.4. 'Bir Diyeceğim Var!' temasında ele alınan metinlerden hareketle okuma sürecini değerlendirebilme

HATIRLAYALIM

- Geleneksel Türk tiyatrosunun gölge oyunu kolu olan Karagöz; mukaddime (giriş), muhavere (söyleşme), fasıl (asıl oyun) ve bitiş olmak üzere dört bölümden oluşur.
- Karagöz halkın sağduyusunu ve açık sözlülüğünü; Hacivat ise medrese eğitimi görmüş, yabancı kelimelerle konuşan yarı aydın tipi temsil eder.
- Resmî dilekçe metinlerinde kurum adı, tarih, talep edilen hususun açıkça ifadesi, saygı bildiren arz ifadesi, imza ve iletişim bilgileri eksiksiz bulunmalıdır.

1 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki Karagöz oyunu bölümlerini sağ sütundaki yapısal işlevleriyle eşleştiriniz.

1	2	3	4
1. Mukaddime	2. Muhavere	3. Fasıl	4. Bitiş
Giriş & Perde Gazeli	Karagöz-Hacivat Atışması	Asıl Oyun & Yan Tipler	Kapanış & Af Dileme

☐ 1. Mukaddime (Giriş)
☐ 2. Muhavere (Söyleşme)
☐ 3. Fasıl (Asıl Oyun)
☐ 4. Bitiş

a) Oyunun ana konusunun işlendiği ve diğer yan tiplerin perdeye girdiği bölüm
b) Karagöz ile Hacivat'ın tekerleme ve yanlış anlamalarla atıştığı diyalog bölümü
c) Kusurların affının dilendiği ve gelecek oyunun duyurulduğu kısa kapanış bölümü
d) Hacivat'ın semai söyleyerek perdeye geldiği ve perde gazelini okuduğu ilk bölüm

2 ÇOKTAN SEÇMELİ

Karagöz ile Hacivat arasındaki diyaloglarda mizahı ve güldürü unsurunu doğuran en temel dilsel çatışma hangisidir?

GÖLGE OYUNUNDA DİL ÇATIŞMASI VE MİZAH

Hacivat (Yarı Aydın)	Karagöz (Halk Adamı)
Ağdalı Osmanlıca sözler	Sözleri yanlış anlama
Kitabi & resmi üslup	Halk nükte ve taşlaması

(A) Hacivat'ın ağdalı Osmanlıca kelimelerini Karagöz'ün halk diliyle yanlış anlaması
(B) Her iki karakterin de yabancı dilde şarkılar söylemesi
(C) Karagöz'ün padişaha karşı isyan çağrısında bulunması
(D) Karakterlerin hiçbir zaman konuşmayıp sadece sessiz pandomim yapması

3 ÇOKTAN SEÇMELİ

Resmî bir dilekçe metninin biçimsel özellikleri incelendiğinde hangisi kesinlikle kural dışı ve yanlış bir uygulamadır?

RESMÎ DİLEKÇE METNİNİN BİÇİMSEL YAPISI

KURUM ADI BAŞLIĞI (BÜYÜK HARFLERLE) — Tarih
Talep Metni (Açık, net ve saygılı üslup)
Gereğini saygılarımla arz ederim.
İletişim & Adres — İmza & Ad Soyad

(A) Dilekçe sahibinin adını, soyadını ve ıslak imzasını sağ alt köşeye yerleştirmesi
(B) Tarih bilgisinin metnin sağ üst köşesine gün-ay-yıl formatında yazılması
(C) Talep edilen resmî istek yerine samimi ve duygusal şiirler eklenmesi
(D) Metnin sonunun saygı bildiren 'Gereğini arz ederim' ifadesiyle bitirilmesi

4 BOŞLUK DOLDURMA

Boş bırakılan yere uygun kavramı yazınız.

MEKTUP TÜRLERİ VE NİTELİKLERİ

1. Edebi Mektup	2. Resmî Mektup	3. Özel Mektup	4. Açık Mektup
Sanat ve fikir tanıklığı	Kurumlar arası yazışma	Samimi içten paylaşımlar	Topluma hitap eden yazı

fasıl

1. Karagöz oyununda diğer tiplerin perdeye girdiği, konunun ve entrikanın düğümlenip çözüldüğü asıl oyun bölümüne _____ denir.

5 ÇOKTAN SEÇMELİ

Fuzuli'nin 'Şikâyetnâme' adlı eseri Türk edebiyatında hangi edebi türün ilk ve en yetkin şaheseri kabul edilir?

(A) Dönemin bürokrasisini ve rüşvet çarkını yeren manzum-mensur edebi mektup türünün
(B) Batılı tarzda yazılmış ilk psikolojik roman türünün
(C) Gölge oyunu tasvir metinlerinin
(D) Halk masallarının derlendiği anonim cönklerin

6 EŞLEŞTİRME

Sol sütundaki geleneksel Karagöz tiplerini sağ sütundaki sosyal temsil niteliğiyle eşleştiriniz.

GELENEKSEL GÖLGE OYUNU TİPLERİ TABLOSU

Tip Adı	Sosyal Konumu	Konuşma Dili	Temel Karakter Özelliği
Karagöz	Sıradan Halk	Öz Türkçe / Argo	Açık sözlü, hazırcevap
Hacivat	Yarı Aydın	Ağdalı OsmanlıcaGörgülü, kurnaz, arabulucu	
Çelebi	Şehir Beyefendisi	Kibar İstanbul Ağzı	Züppe, mirasyedi genç

☐ 1. Hacivat

☐ 2. Karagöz

☐ 3. Çelebi

☐ 4. Matiz / Tuzsuz

a) Okumamış, halk diliyle konuşan, içi dışı bir halk temsilcisi

b) Mahallenin kabadayısı, düzeni ve asayişi sağlayan sert tip

c) İstanbul beyefendisi, mirasyedi, şık giyimli genç tip

d) Medrese eğitimi görmüş, görgü kurallarını bilen yarı aydın

7 ÇOKTAN SEÇMELİ

Görseldeki resmî dilekçe şablonunda sağ üst köşede tarih, ortada kurum başlığı, gövdede talep yer almaktadır. Sol alt köşeye hangi

DİLEKÇEDE YERLEŞİM VE İMZA STANDARDI

Sağ Köşeler	Sol Alt Köşe
• Sağ Üst: Güncel Tarih • Sağ Alt: Islak İmza & Ad	• Açık İkametgâh Adresi • İletişim Telefonu & E-posta

Ⓐ Dilekçe sahibinin açık ikametgâh adresi ve iletişim bilgileri

Ⓑ Dilekçe sahibinin bütün okul anıları ve hobileri

Ⓒ İlgili kurum müdürünün ev adresi ve telefon numarası

Ⓓ Bir sonraki yılın resmi tatil günleri listesi

8 ÇOKTAN SEÇMELİ

Resmî mektup ve dilekçelerde kullanılan dil ve anlatım özellikleri hakkında hangisi doğrudur?

Ⓐ Kişisel duygulardan uzak, nesnel, açık, net ve saygılı bir bürokratik üslup kullanılır

Ⓑ Mübalağalı benzetmeler ve yoğun mecazlı sanatlar tercih edilir

Ⓒ Yazım ve noktalama kurallarına dikkat etmek gerekmez

Ⓓ Yalnızca kafiyeli ve vezinli şiir diliyle yazılması mecburidir

9 BOŞLUK DOLDURMA

Boş bırakılan yere uygun kavramı yazınız.

hayalbaz

1. Karagöz oyununda perdenin arkasında deriden tasvirleri oynatan ve bütün karakterleri tek başına seslendiren ustaya _____ veya hayalî denir.

10 ÇOKTAN SEÇMELİ

Geleneksel Türk tiyatrosu ürünleri (Karagöz, Orta Oyunu, Meddah) ile modern tiyatro arasındaki en temel yapısal fark hangisidir?

GELENEKSEL TÜRK TİYATROSU BİLEŞENLERİ

1. Karagöz	2. Orta Oyunu	3. Meddah	4. Köy Seyirliği
Gölge Oyunu & Tasvir	Meydan & Canlı Oyuncu	Tek Kişilik Anlatı	Kırsal Ritüel Oyunlar

Ⓐ Geleneksel tiyatronun yazılı bir metne bağlı kalmayıp doğaçlamaya (tuluat) dayanması

Ⓑ Geleneksel tiyatroda hiçbir oyuncunun konuşmaması

Ⓒ Modern tiyatroda kostüm ve sahne dekorunun tamamen yasaklanması

Ⓓ Geleneksel oyunların yalnızca yabancı saraylarda sahnelenmesi

11 BOŞLUK DOLDURMA

Boş bırakılan yere uygun kavramı yazınız.

KARAGÖZ OYUNU SAHNELENME EVRELERİ

Adım 1	Adım 2	Adım 3	Adım 4
Perde Gazeli	Muhavere	Fasıl Çatışması	Hatamız Affola

şema

1. Gölge oyununda gerilmiş beyaz perdenin arkasındaki aydınlatmayı sağlayan geleneksel yağ kandiline _____ denir.

12 AÇIK UÇLU

Karagöz oyununda Hacivat ile Karagöz'ün dilsel çatışmasının temel sebebini yazınız.

derskutusu.com · © Ders Kutusu · Tüm hakları saklıdır.